

تربیت زیباشناختی و هنری

مدیران هنرمند، مدیران زیباییین - بخش دوم

از مسیر سفر مدیریتی خود لذت ببرید

● دکتر مرتضی مجدفر

● تصویرساز: سید میثم موسوی

کلید واژه‌ها: تربیت زیبایی شناختی، تربیت هنری، نگرش مطلوب، مدیریت زمان، مدیران موفق

از شماره قبل نگرش سلسله مطالب «مدیران هنرمند، مدیران زیباییین» را آغاز کردیم. در این مجموعه، نکته‌هایی از نگاه زیبایی شناختی و هنری مدیران مدرسه مطرح می‌شود که می‌تواند زمینه‌های اجرایی شدن ساحت زیبایی شناختی و هنری فراگیرندگان و کارکنان مدرسه را از طریق تأکیدی که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش شده است، فراهم آورد. عواملی چون اخلاق در رهبری و مدیریت مدرسه، نگرش مطلوب، مهرورزی، صداقت و اعتماد جمعی، مثبت‌اندیشی و امیدواری، پوشش و نزاکت رفتاری و گفتاری مدیر مدرسه، هنرهای چندگانه و مدیران، اصول و عناصر زیبایی شناسی و تخیل تا خلاقیت مدیران را بررسی خواهیم کرد. زمینه اصلی هر شماره به یک موضوع مشترک کلی اختصاص خواهد یافت تا در پایان بتوانیم تقریباً تمام مواردی را که هر مدیر زیباییین هنرمند باید رعایت کند، پوشش دهیم.

مدیریتی‌شان، فرصتهایی بی‌کم و کاست در اختیار آنها قرار دهد، در حالی که در واقع مدیریت منتظر آنهاست و آن انجام‌دادن کاری ساده است. خیلی دنبال کارهای خارق‌العاده نباشید، زیبایی و لذت مدیریت در انجام‌دادن کارهای کوچک اثرگذاری است که انجام می‌دهید.

بیشتر مدیران از کمبود منابع خود شکایت دارند، اما این موضوع در همه جاسد نمی‌کند. دلیل اینکه روزهایی این مدیران به واقعیت نمی‌پیوندند، از این رو نیست که پول کافی ندارند، علتش این

۲۶ گرفتار افکار و خیالات خود نشوید. تفکر خوب است، ولی خیال ضمن اینکه می‌تواند خلاقیت‌زا باشد، در صورتی که بیش از اندازه رها شود، به وهم می‌رسد. فکرها می‌آیند و می‌روند. فکرها خود را از اریکه قدرت و حاکمیتی که بر ذهن شما پیدا می‌کنند، به زیر بکشید. تنها در این صورت است که سررشته امور زندگی و کارهایتان را به دست خواهید گرفت و مدیریتتان را زیباتر خواهید کرد.

۲۷ بسیاری از مدیران مدرسه‌ها منتظرند سمت

است که برخی جاها تدبیر مدیریتی لازم است.

۱۲۹ بسیاری از مدیران، دائم در این فکر هستند که از نقطه الف به ب یا پ بروند. از دید آن‌ها لحظات بین الف و ب، و بین ب و پ معنی ندارند. آن‌ها همواره به انتها نظر دارند. اگر می‌خواهید از مدیریتتان لذت ببرید، خودتان را با شروع و خاتمه‌ها درگیر نکنید. می‌توان مسیر تهران تا چالوس را با سرعت در سه ساعت رفت و از آغاز راه در فکر چالوس بود و می‌توان شش ساعته رفت و از زیبایی‌های مسیر لذت برد. از زیبایی‌های مسیر مدیریتی خود لذت ببرید.

۱۳۰ عمر مدیریتی همه مدیران روزی به انتها می‌رسد. در نظر داشته باشید، در پایان روزهای مدیریتتان، تنها چیزی که می‌تواند به کارتان بیاید، تحول و تکاملی است که روحتان در مسیر پیدا کرده است. مهم این است که در فرایند مدیریت به چه کسی تبدیل شده‌اید. وقتی خودتان متحول می‌شوید، نتیجه آن فقط عاید شما نمی‌شود و به همه کسانی که با آن‌ها کار کرده‌اید، ساطع می‌شود.

۱۳۱ بسیاری از مدیران می‌گویند: «وقتی به زندگی مدیریتی‌ام نگاه می‌کنم، می‌بینم بهترین اتفاقاتی که در دوره مدیریتی‌ام برای من افتاده‌اند، آن‌هایی بودند که هرگز نمی‌توانستم آن‌ها را برنامه‌ریزی کنم». این نفی برنامه‌ریزی به‌عنوان یکی از کارکردهای مدیریت نیست، گوش سپردن و گردن نهادن به پیام‌های زیبایی است که از عالم هستی و باری تعالی به سویمان سرازیر می‌شود.

۱۳۲ مدیران موفق کسانی هستند که به ندرت به تنهایی موفق می‌شوند. موفقیت افراد معمولاً با حمایت، تشویق، دلگرمی، توصیه و کمک‌های دیگران حاصل می‌شود، به شرط آنکه آن‌ها هم به اندازه کافی به موفقیت دیگران کمک کنند. هر دو از این بده‌بستان دوطرفه لذت می‌برند.

۱۳۳ مدیران مثبت‌اندیش برخلاف منطقی‌اندیشان محاسبه‌نگر که بخت و اقبال را خرافه‌ای بیش نمی‌دانند، به بخت و اقبال اعتقاد دارند و در عمل به این نتیجه رسیده‌اند که هر چه بیشتر تلاش کنند، بخت بیشتر با آن‌ها یار می‌شود. **۱۳۴** مدیران موفق وقتی روزی را که در پایان آن احساس رضایت کامل دارند، به یاد می‌آورند، متوجه می‌شوند آن روز جزو ایامی نبوده است که آن را به بطالت گذرانده‌اند، بلکه روزی است که هر کاری را که باید می‌کردند، انجام داده‌اند. این اعتمادبه‌نفس و مدیریت بر زمان، هنری است توأم با لذت فراوان که فقط مدیران موفق معنی آن را درک می‌کنند.

۱۳۵ مدیرانی که با اطمینان می‌گویند نمی‌توان کاری صورت داد، معمولاً افرادی هستند که کاری صورت نداده‌اند. از این قبیل مدیران، در جلسات و نشست‌های مدیران دوری کنید و با آن‌ها همراه و هم‌کلام نشوید که زایل‌کننده شادی‌های شما در موفقیت‌هایتان و کارهایی است که انجام می‌دهید. آن‌ها نه هنرمندند و نه تحمل دیدن زیبایی‌های کار مدیران موفق را دارند.

۱۳۶ می‌گویند: «اگر تصور کنید که می‌توانید، می‌توانید و اگر تصور کنید که نمی‌توانید، نمی‌توانید!» مدیران هنرمند از تجسم خلاق، مثبت و پویا بهره می‌برند. همواره عبارت‌های تأکیدی مثبت را به کار می‌برند. خواسته‌های خود را به‌وضوح

در ذهنشان به تصویر می‌کشند و به آنچه نمی‌خواهند، کاری ندارند. آن‌ها افکارشان را عوض کرده‌اند که دنیایشان تغییر کند و از مدیریت لذت ببرند.

۱۳۷ مدیران زیبایی‌بین در مکالمات خود از کلمات مهرآمیز کوتاه استفاده می‌کنند، کلمات کوتاهی که طنین رسایی دارند. آن‌ها از تکرار رفتارهای مثبت ابا ندارند، لیکنند را فراموش نمی‌کنند و تلاششان بر این است که ناراحتی‌های خود را به تیم مدیریتی مدرسه و کارکنان منتقل نکنند.

۱۳۸ مدیران موفق از کلمه منفی «مشکل» استفاده نمی‌کنند. آن‌ها می‌دانند، اگر به خودشان بگویند مشکل دارند، نگرانی وجودشان را فرا خواهد گرفت. از دید آن‌ها هر «مشکل» یک «موقعیت» یا «چالش» است که باید به شکل «مسئله» تغییر یابد تا حل‌شدنی شود. طبیعی است همانند دانش‌آموزی که وقتی مسئله‌ای را حل می‌کند، لذتی تمام‌نشدنی وجود او را می‌گیرد، حل مسئله هم مدیران را خشنود می‌کند.

۱۳۹ مرگ زود هنگام، عزل، برکناری، بازنشستگی قانونی یا اجباری، فقر، بیماری ناخواسته، پیری، مورد بی‌اعتنایی قرار گرفتن، محرومیت از مهر و عشق، اشتباهات، موفق‌نشدن، مضحکه‌شدن و ترس از صحبت کردن در جلسات مدیران هراس‌هایی هستند که ممکن است به سراغ هر فردی از جمله مدیر مدرسه‌ای بیاید. مدیران زیبایی‌بین قابلیت مدیریت بر هراس را دارند و کارهایی را که از انجام‌دادن آن‌ها هراس دارند، زودتر از بقیه انجام می‌دهند.

۱۴۰ می‌گویند: «مردم درباره کتاب از روی جلدش قضاوت می‌کنند». مدیران هم روی جلد دارند که همان جذبه نخستین مدیریت و شامل سه چیز است:

- منانت: چطور رفتار می‌کنند؟

- ارتباط: چطور صحبت می‌کنند؟

- ظاهر مناسب: چطور به نظر می‌رسند؟

اگر این ویژگی‌ها را نداشته باشید، هیچ‌گاه نخواهید توانست با کارکنان خود ارتباط برقرار کنید. حس خوب از همان برخوردهای اول ایجاد می‌شود یا از بین می‌رود.

۱۴۱ سرشت انسان بر فطرت‌گرایی توحیدی مبتنی است و دریافت حس زیبایی هم از فطرت انسان‌ها سرچشمه می‌گیرد. منبع الهام مدیران مدرسه برای تجلی عشق، هنر و زیبایی، ابتدا دانش‌آموزان اند که منبعی ارزشمند و سرشار از محبت و زیبایی و پاکی‌اند و آن‌گاه انسان‌هایی زلال به نام معلم که می‌توانند در هم‌افزایی با مدیر، عشق و محبت را به فرایندهای کاری تزریق کنند. به فطرت‌تان توجه کنید، زیبایی و حس عاشق‌بودن در کار به دنبال آن خواهد آمد.

۱۴۲ مدیریت خوب از عشق به کار و عشق به دانش‌آموزان، همکاری و اولیا آغاز می‌شود:

عشق شادی است، عشق آزادی است

عشق آغاز آدمیزادی است

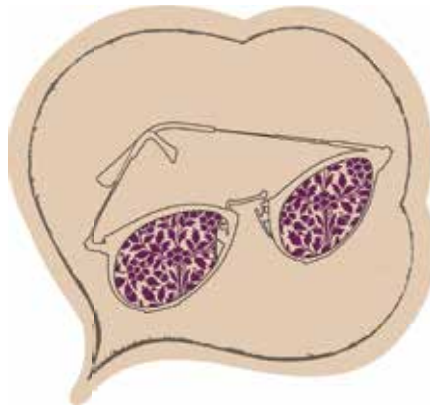
مدیریت بخشی از زندگی است و زندگی بدون عشق معنی ندارد.

زندگی چیست، عشق ورزیدن

زندگی را به عشق بخشیدن

زنده است آن که عشق می‌ورزد

دل و جانش به عشق می‌ارزد (ه.ا. سایه)

مدیران صرفاً مثبت‌اندیش فقط به دنبال لذت هستند. ولی مدیران متعادل درد و لذت را با هم می‌خواهند. اگر دردی رخ ندهد، لذتی حاصل نخواهد شد. یک مثال ساده، این مفهوم را مشخص‌تر می‌کند: می‌خواهید برای شروع سال تحصیلی جدید یک محوطه ورزشی جدید در مدرسه آماده کنید. دو روز به اول سال باقی مانده است و شما و چند نفر از نیروهایتان باید تا نیمه‌های شب کار فیزیکی سفت و سخت و دردآوری را انجام دهید. آن‌ها که از درد گریزان‌اند، عطای محوطه ورزشی را به لقای می‌بخشند و مدیران زیباندیش لذت‌آفرین، درد را تحمل می‌کنند تا شادای و ذوق‌زدگی بچه‌ها را با مشاهده فضای ورزشی جدید ناظر باشند.

۱۴۹ مدیران موفق جزئی‌نگرند. منظور از جزئی‌نگری، دقیق بودن است، نه ملاتقطی بودن. لازم نیست به همه چیز گیر بدهید. فقط کافی است جزئیات از نگاهتان دور نینفتد. جزئی‌نگری عیب‌جویی نیست، مشاهده دقیق به منظور رفع عیوب است.

گروهی از کارشناسان برای ارزیابی مدرسه ۱۷۰ شاخص درست کرده بودند. یکی از ارزیابان می‌گفت: من قبل از اینکه این ۱۷۰ شاخص را بررسی کنم، کافی است در همان مدرسه یک استکان چای بخورم. لک و پیس اطراف استکان چای و تمیزی و خوب ارائه‌شدن آن نشانه این است که مدیر این مدرسه جزئی‌نگر است یا نه؟ جزئی‌نگری باعث می‌شود مدیران همه زیبایی‌ها را ببینند.

۱۵۰ مدیران زیباین و هنرمند همیشه خودشان را اسیر برنامه‌های روزانه پیش‌بینی شده نمی‌کنند. درست است که روی تقویم اجرایی مدرسه‌ها و پیش‌بینی برنامه‌ها و اقدامات مدیران مدرسه‌ها خیلی تأکید می‌شود، ولی تأکید بیش از اندازه روی برنامه‌های پیش‌بینی شده، مدیران را به جای انسان‌های زیباین و هنرمند، به روبات‌های برنامه‌ریزی‌شده تبدیل خواهد کرد که فقط صدایشان مثل آدم آهنی نیست.

۱۵۱ برخی وقت‌ها قالب‌شکنی کنید. چه اشکالی دارد مدیری از قالب یک جلسه رسمی بیرون بیاید و با کیک در دست وارد جلسه شود و تولد همکاری را که از شرکت‌کنندگان است، تبریک بگوید. مطمئن باشید این‌طوری آسمان به زمین نخواهد آمد.

۱۵۲ اگر به دنبال لذت‌بردن خود و بچه‌ها از محیط تربیتی مدرسه هستید، محرک‌های بالنده و شوق‌های سازنده را جایگزین رقابت‌های فرساینده کنید. آزمون‌ها و مسابقه‌های علمی مکرر، به شدت از حس تعلق خاطر بچه‌ها به همدیگر، به معلمانشان و به مدرسه کم می‌کند. آزمون خوب و لازم است، ولی در حد اعتدال و متناسب با زمان تدریس.

۱۵۳ مدیرانسی که به دنبال لذت‌بخشی به همکاران، دانش‌آموزان و اولیای خود هستند، روزانه برای خود سهمیه‌ای مشخص از انگیزه‌بخشی به دیگران را کنار می‌گذارند. از ساده‌ترین موفقیت‌ها و نمودهای خوب کاری و برخوردهای مناسب همکاران، دانش‌آموزان و اولیای خود تعریف کنید. به آن‌ها انگیزه بدهید و بگذارید از اینکه می‌توانند با شما کار کنند، لذت ببرند.

مدیر خوب به دانش‌آموزانش مثل فرزندانش، به همکارانش مثل برادران و خواهران و به اولیا مانند پدر و مادرش عشق می‌ورزد.

۱۴۳ مدیران بزرگ باید بدانند، اگر آن‌ها هدف‌های بزرگی دارند، دانش‌آموزان، معلمان و اولیا آرزوهای بزرگی دارند. برای آنکه آرزوهای آن‌ها را به هدف‌های خودتان تبدیل کنید، باید به انحراف گوناگون به آن‌ها احترام بگذارید و با بازبودن دل‌هایشان آن‌ها را با خود یکی کنید.

۱۴۴ مدیران هنرمند باید بدانند در دنیا هیچ عاملی جای مداومت را نمی‌گیرد. اگر استعداد داشته باشید، نمی‌توانید بدون مداومت به جایی برسید. دنیا پر از مدیرانی است که با استعداد بوده‌اند، ولی شکست خورده‌اند. نابغه‌بودن هم به کار نمی‌آید. اگر مداومت نداشته باشید، تحصیلات عالی هم جای مداومت را نمی‌گیرد. نام تحصیل کرده‌های ناموفق فراوانی را می‌توان فهرست کرد که عمر مدیریشان بسیار کوتاه بوده است. مداومت، پشتکار و عزم راسخ عامل موفقیت مدیران است، به شرط آنکه لذت‌بردن، زیباینی و هنرمندی در کارها و عشق به فعالیت‌ها هم چاشنی آن شده باشند.

۱۴۵ اگر می‌خواهید دانش‌آموزان و کارکنان مدرسه‌تان شما را مدیری هنرمند و زیباین به شمار آورند، سریع‌تر حرف بزنید و سریع‌تر راه بروید. موقع راه‌رفتن حالت خمیده به خود نگیرید، لبخند بزنید، ولی آن را به قهقهه‌های مستانه تبدیل نکنید. موقع راه‌رفتن بازوانتان را تاب دهید، دستتان را در جیبتان نگذارید، شل حرف نزنید، خسته شدید نفس عمیق بکشید، وقتی کسی با شما صحبت می‌کند، نشان دهید که شنونده هستید و به هنگام صحبت تلفنی، صدایتان را بالا و پایین ببرید.

۱۴۶ مدیرانی به دل دانش‌آموزان، کارکنان و اولیای مدرسه خود راه پیدا می‌کنند که به دیدن افراد (هرکس که می‌خواهد باشد) علاقه نشان دهند. برای مثال، با کسانی که از روی اجبار یا بر اساس کاری که پیش آمده است، دیدار می‌کنید، بگویید: «از دیدن شما خوش‌حال شدم». «از اینکه تشریف آوردید، ممنونم». «از اینکه زنگ زدید، خوش‌حالم» و ... این‌ها کارهای بی‌هزینه‌ای هستند که شما را محبوب دل‌ها می‌کنند.

۱۴۷ بسیاری از شکست‌های مدیران موقعی اتفاق می‌افتد که خیال می‌کنند ناراحتی تغییر کردن یا دست‌به‌کارشدن از صورت‌ندادن کاری بیشتر است. این تفکر باید تغییر یابد. مدیران مثبت‌اندیش و زیباین باید در ذهنشان مجسم کنند که اگر تغییر نکنند، چه اتفاق‌هایی می‌افتد. آن‌ها باید این صحنه را به‌طور جدی ببینند و نتیجه را چنان هولناک تصویر کنند که به سوی تغییر هل داده شوند.

۱۴۸ مدیران صرفاً منفی‌نگر از دردها گریزان هستند و

منابع

۱. حاج محمداسماعیل دولایی (۱۳۹۸). *طوبای محبت*. انتشارات محبت و مؤسسه فرهنگی طوبای محبت. تهران.
۲. کیوت بلاکسون (۱۳۹۷). *شما بی‌همتایید!* ترجمه مهدی قراچه‌داغی. نسل‌نواندیش. تهران.
۳. ویلیام اچ. مک ریون (۱۴۰۰). *تخت‌خوابت را مرتب کن!* ترجمه حسین گازر. کوله‌پشتی (چاپ چهل و چهارم). تهران.
۴. ریچارد دنی (۱۳۹۵). *موفقیت از آن شماست*. ترجمه مهدی قراچه‌داغی. لیوسا (چاپ ششم). تهران.
۵. نیل لوندز (۱۳۹۸). *چگونه مردم را به خود جذب کنیم؟* ترجمه مریم تقدیسی. جیحون (چاپ دهم). تهران.